

Michaels ruta

Mitt i mörkret finns, om inte snö, så ljus. I alla fall för de som kom på inspirationsdagen den 25 november med halvårsmöte och kvällsfest. Ett lyckat samarrangemang mellan Sandvikens spelmanslag och Gästriklands Spelmansförbund.

Vi höll till i Gruvstugan i Högbo, en perfekt miljö med mat på bottenvåningen. De övriga gästerna i caféet tycktes uppskatta att huset var fyllt av musik. Vi var ett trettiotal som inspirerade varandra och spelade till fingrarna ömmade.

Själva halvårsmötet brukar mest bestå av rapporter och framtidsplaner från de kommittéer som vi har. Så ock denna gång. Rapporter om eventuella kurser gjordes (vid detta möte ex Krattekurs för ungdomar med Per Börjesson). Val till kommittéer görs. Ansvar för låtutgivning ligger nu på Åsa Andersson, Michael Müller samt kommitténs hedersmedlem Lars Hillström. Tidningsinnehålls- och utgivningsansvaret ligger efter val på Michael Müller, Bengt-Erik Malmberg och Mikael Nykäsenoja. Alla dessa ansvariga tar givetvis gärna emot förslag och bidrag till verksamheten, samt kritik (helst konstruktiv). Frivillig hjälp med låtutskrifter på dator fick vi på mötet. Det betyder att det kanske snart kommer några låtar till på lösblad..... Mötet bestämde även att det inte måste finnas en stämman utskriften till lösbladen, något som kan underlätta utgivningen men kanske även gör någon besviken.

Aktuella frågor som GSF styrelse arbetar med är medlemsfrågor, där ett nytt "värvarpapper" ska tas fram. Vi har 181 medlemmar i förbundet. Målsättningen är 200. Där kan DU hjälpa till genom att fråga och påverka folk att gå med. Man behöver inte kunna spela något instrument (inte ens sjunga), det räcker gott med intresse av folkmusik. Värvarpapper med inbetalningskort kan alla få via mig, Bertil Månsson eller Pär Bäcklin. På nästa års inbetalningstalong kommer vi att be er fylla i fler uppgifter. Det är SSR som vill veta mer om er för att kunna använda sitt register lite mer aktivt. Ex till riktade informationsutskick, statistik och ansökningar. Man vill veta födelsedata (ej nr), instrument, e-post, telefon. Ni får väl se vad som efterfrågas när talongen kommer.

Vi har tittat på våra stadgar och sett att de verkligen behöver uppdateras. När ändrades någon senast? Nya tider kräver mål och formuleringar som känns aktuella. I stadgarna står bl a att man inte får bära förbundseblemet när man utövar annan musik än folkmusik..... Återkommer inför årsmötet med ändringsförslag.

Under hösten har Musikhuset i Gävle (fd Sjömanskyrkan) tagit initiativ till och genomfört en Folkmusikfest med det lokala, ideella folkmusiklivet som bas, men med ett känt dragplåster, Väsen. Det var en mycket lyckad tillställning som gav mersmak. Den återkommer nog till hösten 2001. Man kan bara glädjas åt att det finns fler aktörer på marknaden, som det heter. Musikhuset har även gått med i Rfods folkmusikarrangörsnät, vilket "förpliktigar" till 2-4 folkmusikkonserter per år. Det ser vi fram emot.

Över huvud taget är det mycket att se fram emot. Resten av livet, mera musicerande, solen, julen, snön, sommaren..... och ett Gott Nytt År

Michael

Kalendarium

Jul och nyår

Februari 2001

10 februari Sandvikens spelmanslag spelar i Stockholm

9-14 februari Susanne & Louise turnerar i länet med ett folkmusikprogram

Koverstastämman

Helgen efter midsommar inbjöd Österfernebo Hembygdsförening till årets Koverstastämma. Dagen var mycket väl vald, eftersom den var varm, solig och till och med myggfri. Stämman inleddes med allspel. Fioler för sig och dragspel för sig och till slut spelade vi allihop tillsammans. Ett fåtal solouppspel blev det, sedan lockade buskspel och fika.

Gästartister i år var de unga rättvikarna Jenny Täpp, Ida Täpp och Anders Almlöf. De framförde sitt program, bestående av rättvikslåtar och låtar från andra håll i Dalarna, på ett mycket imponerande sätt. Deras fina samspel var en fröjd att höra. Mot slutet av programmet valde de att spela en upplandslåt, Olof Janssons Östervåla kyrkmarsch, helt ovetandes om att låten flera gånger spelats på denna plats av upphovsmannen. Och att de gladde Olof Janssons son och änka Solvig, som nu fanns i publiken.

Det var lätt att hitta trevligt folk att prata, fika och spela med. För oss som är gäster betyder det inte så mycket om det är femtio eller hundrafemtio i Koversta den här dagen. Men jag vet att vikande intresse från publik och spelmän bekymrar spelmansstämmokommitten, som diskuterar huruvida stämman ska vara kvar i sin nuvarande form eller ej. Kanske blir det ett uppehåll. Vi får se vilket beslut som fattas.

AnnCharlotte Lundström

Vad rör oss Röros ?

En vinterhelg i februari 1996 drog fyra förvisso föräldrade flickor med fioler, dansskor (varför inte finskor?) och skidor till bergsstadens Röros där det var marknad. Det blev den perfekta husmoderssemestern med skidåkning, dans, spel och lite sömn.

Marknaden i Röros har sina rötter långt tillbaka, då för bönder sk. förbönder från Sverige och Norge samlades för att sälja sina varor. Detta medförde tillfällen till festligheter med dans, spel och mycket annat. ”*Marntnan*” är fortfarande av stor betydelse för bygden och många norrmän och svenskar besöker Röros under marknadsdagarna. Stämningen är intensiv, mycket ska ske under få dagar.

Originellt för oss svenskar är middagsdanserna i Sangerhuset. Mellan kl 12 och 14 spelar bygdens spelmän upp till dans varje dag. Då är det trångt på dansgolvet ! För att hinna med både skidtur och middagsdans packade vi dansskorna i ryggsäcken innan vi tog turen ut på fjället. När det började närma sig middag tog vi sikte på kyrktornet och eftersom Röros är en liten stad och inga vägar saltas eller sandas, så åkte vi som många andra ända fram till Sangerhuset på skidor. Skidorna ställdes upp mot väggen och pjäxorna byttes mot dansskor. Vilken upplevelse ! Inne i salen ligger berg av kläder, skor och ryggsäckar. Tinad snö och mänsklig ånga gör att den varma luften håller minst 120% fuktighet. Det dansas mest pols och trycket är enormt.

Utanför pågår marknaden för fullt med massor av folk, i år t.o.m en positivhalare. På kaféer och näringsställen spelas det folkmusik och på kvällarna är det alltid dans, ofta på flera ställen.

Undertecknad hade tillsammans med Eva Persson, Åsa Andersson och Laila Wilhelmsson några fantastiska dygn i vårt kära grannland Norge. Vi ser fram mot fler marknader, ty vi Röross fortfarande.

Lena Lindberg

En i datorn hittad överbliven, men aktuell artikel från 1996, som kommer väl till sin rätt i den tid då övernattningsplats bokas i Röros. Dvs nu. Red anm.

Katt bland hermeliner eller en grå panter bland masar

Ett par sköna dagar i fjällnatur var vad vi planerat. En god vän och undertecknad hyrde en stuga i Idre by. Väl framme ser vi anslag om spelmansstämma på högfjällshotellet. Just ja, jag hade ju läst om den i "Spelmannen" men glömt det och hade följaktligen ingen fiol med. Nåväl, vi anslöt oss till arrangemanget vilket började med pyttipanna kl 20.00. Kl 21 var det dags för första spelmanslaget (Södra Dalarnas) att spela upp till dans. Det blev både vals och schottis för min del.

Så småningom invaderades dansgolvet av ett imponerande antal spelmän för allspel. Nog kliade det i fingrarna under allspelet när det spelades "Frisells gånglåt", "Nylandspojkarnas polska", "Trettondagsmarschen" m fl låtar. Därefter var det dansmusik till olika lag igen. Jag kom under kvällen i samspråk med ledaren för Södra dalarnas spelmanslag, Olle Wallman från Garpenberg. När jag berättade om att jag spelat åt fdl Rillen på 70-talet, så berättade han att han varit med och startat laget tillsammans med Bengt Wahlman. Han frågade hur det var med Barbro "Fiol" Pettersson, Erik Skog, och han mindes väl Arne Jansas och Bengt Åsbrink.

Jag och min vän gick runt och lyssnade på olika grupper, vilka spritt ur sig på behörigt lyssnarvänligt avstånd från varandra. Fioler dominerade för jag träffade endast på två dragspel och en nyckelharpa under hela kvällen.

När vi vid tolvsnåret på natten rullade utför den 9 km långa utförlöpan ner mot Idre by, var vi rörande eniga om att vi upplevt en härlig spelmansstämokväll, som en fin avslutning på en fin vecka i Idre.

Edvin Holmberg, Sandviken

Oklagårdsveckan sommaren 2000

I vårens tidning stod det om det digra sommarprogram som Anders Woxberg med familj klurat ihop. Hur blev det då? Svar: Bra, men alltför få gästrikespelmän. Oklagård i Norrbo är en pärla och borde avnjutas långt mer av gästrikespelmännen än vad som görs för närvarande. Här kommer Anders sammanfattning av hur det var i somras.

Kulning me drag en medeltida kväll

Det blev ett väldigt drag i "kulningskursen" med Kerstin Palm lördagen den 29 juli. Folk ringde från när och fjärran och ville vara med. Kerstin hade siktat på 10 deltagare men 17 hade anmält sig. Två av dem var män och det mötte inget hinder. Stämbandsövningarna skedde på loftet och lite var stans i det fria. Några förbipasserande på vägen tittade misstänksamt åt vårt håll och undrade väl från vilka vareler dessa underliga strupljud kunde komma från. Övningarna gick dock alldeles utmärkt: "*Jag gjorde alldeles rätt, getterna svarade*" säger Lotta Modin, en av kursdeltagarna. Dagen övergick efter fyra timmar till "*Medeltidsafton*". Medeltidsfolket från Totra i Hamrånge infann sig i tidsenliga kläder, med den stora mjödkaggen i högsta hugg. Nu sågs också bland andra delar av Rillens Spelmän och "högvälborne" herr Benno Eriksson göra entré på gårdstunet. Nu vidtog ett individuellt smuttande på det särdeles goda och starka mjödet ur, för kvällen till ära tillredda, björkmuggar. En jättegryta med "färikålssoppa" hängde i vinnstolpen över glödbädden i eldhuset och därur serverades till alla hågade en skvätt. Sedan följde ett alltmer sorlande "medeltidsmingel" i den, för årstiden, ovanligt ljumma junikvällen. Så småningom drog herr Benno till fiolmusik och nyckelharpa igång både ringdans och långdans inne i den stora logen. Dansen fortsatte sedan till Ingrid Fahlgrens sång av medeltida ballader. ....

Fäbodprogram

På tisdagskvällen den 1 augusti framförde riksspelman Bernt Lindström och hans Kerstin ett uppskattat fäbodprogram på bockhorn, kohorn, näverlur, benpipa och fioler. Därefter tog Tomas Lindström från Folkteatern över föreställningen och formligen frustade och sprutade ur sig berättelsen om "Johan Frid"(ur "Krombänk och tallbarr"). På torsdagskvällen (3/8) gavs samma föreställning men följdes då av en konsert av Ockelbgruppen "Vox Picea".

Spelstuga

Lördagen den 5 augusti stod på programmet "Spelstuga" och gammeldans. Undertecknad som var i Hassela som lättävlingsfinalist (men hamnade utom prispallen) kom efter uppspelningen ilande hem till Oklagård där spelmän redan samlats och musiken var igång. Ockelbo fdl dansade bygdedanser kl 19 och sedan blev det ett rejält tryck när finnskogslåtarna avlöste varandra. Ca 15 spelmän hade kommit och senare på kvällen när det var lugnt på logen trängde vi ihop oss på fårskinnsfällarna i eldhuset och fortsatte spelandet. Till sist blev det bara två nyckelharpor kvar som surrade vidare genom natten änd in på småtimmarna.

Polskecirкус

På fredagen den 18 aug. kom Jonssonlinjen på besök för tredje året i rad. Vilken skön känsla att se logen fylld av polskedansande både från Hälsingland och Gästrikland och vilken fröjd att lyssna på denna mjuka följsamma musik !

Anders Woxberg

Saltolouktaäventyr i augusti med Storvikare

Tidigt i vintras bestämde vi oss för att åka till Saltoloukta. Ingen av oss hade varit så långt norröver och vi såg med spänning fram emot denna resa. Vi hade sett en annons om en folkmusikvecka som hållits i 20 år, utan att vi vetat om det. Vi brukar annars åka upp till Föllinge en vecka för att få i oss lite jämtmusik. Nu var det läge att variera sig och så kändes det en längtan längre norrut.

Vi lyssnade till vår längtan, ringde fjällstationen och bokade in oss från måndag kväll till söndag morgon. Resan startade dock redan torsdag em., för vi ville vara med på avslutningen av Föllingeveckan om fredag kväll. På lördagen for vi längre norrut och sprängde vår norrgräns. Till kvällen låg Arvidsjaurs camping bra till. Campingen såg osvensk ut, med kläder hängande överallt, rostiga bilar, köket fullt av matlagande människor. En annorlunda verklighet hade vi hamnat i. Det visade sig vara polska bärplockare som hyrt hela campingen. Vi avråddes att bo där och styrde kosan till Moskosel där vi hyrde en stuga med utsikt över sjö och solnedgång. Efter en sen middag och lite musik för ryska bärplockare så sov vi gott.

Söndagen tillbringade vi i Jokkmokk där det fanns mycket att se. I en rund korvkiosk såldes till oss korb av en liten, mörk kille med höga kindkotor. Sture viskade diskret "Här har du en äkta same". Naturligtvis får jag lust att bekanta mig och frågar diskret. Svaret kommer på mycket märklig samedialekt. Han kom från Kosovo !

På måndag parkerar vi bilen vid Kebnats och väntar i ösregn med att packa ur vår packning eftersom en helikopter hoverar ovan oss. Vi flyttar på bilen så den får landa och ut hoppar tre killar med STORA ryggsäckar. Vi kände oss små. Båten tar oss snart över Langasjön som är en del av Luleälven och vi kånkar en del av civilisationens måste plus instrument 200 m upp till turiststationen.

Det är så vackert att det gör ont, vädret till trots. Vi blir varmt välkomnade av både en sprakande öppen spis i foajén och av föreståndaren Mattias. Efter installationen i ett dubbelrum av modern standard myser vi in oss med en trerätters middag ur fjällets skafferi. Vad sägs om Fjällets rentoast, Langassjöns halstrade röding i gräddig vinsås samt toscapäron med hjortrongrädde. Maten hela veckan visade sig vara trestjärnig.

Efter en riklig frukostbuffé med musikunderhållning startar varje dag med fjällvandring i fantastisk natur. Vi besöker bl a ett sameviste där sjöbodarna var förankrade i backen med stålvastrar för att inte blåsa bort. En dag var vi till Stora Sjöfallet med båt och vandring. Vid hemkomsten kl 17 var det dagligen konsert av grupper som Groupa, Thore & Oline Härdelin, Imma, Klacklek. De berikade veckan med sin musik till konsert och dans i utbyte mot mat och logi. En eftermiddag med dåligt väder hyr vi bastun vid stranden, uppeldad och med levande ljus samt björklris. Vi basta, badar, spelar och äter triangliamat om vartannat + den lille gamle !

Veckans clou: Surströmmingssamkväm ! Sture ombads spela en låt vilket han gärna gjorde. Det blev en polska efter Oskarsson och när han skulle sluta ropade Tore, Oline och Groupa i kör ”fortsätt spela, snart kan vi den”. Det ni, kan man kalla en clou !

Söndag gick båten tillbaka till Kebnats med två dans och musikare som fått ännu ett intresse; fjällvandring. Tänk vad folkmusiken kan föra med sig..... Resten av hemresan på 113 mil var i mesta laget med bil. Nästa gång blir det natttåget.

StureoHelena Johansson

Allt detta för 2950 kr. Intresserad? Kolla www.anasys.se vandring

Smedsgårdskonsert

Torsdagen den 12 nov. och otroliga 13 grader varmt. Jag är på väg till Sandviken för att lyssna på Bosses Trio dvs Bosse Bergström och Atso Sarkimäki dragspel, Marko Sarinen trummor samt inte minst Edvin Holmberg på fiol. Spelmännen är på plats och repar, åhörarna strömmar till (drygt 50 st). Efter några välkomstord av arrangören presenterar Edvin med glimten i ögat spelkompisarna och första låten, *Forsaminnen* av J-E Öst. Repertoaren som följer går i samma fotspår; *Afton på Solvik* av Andrew Walter, lite allsång, *Drömmen om Elin*, *Barndomshemmet* och därtill mitt i första halvlek *Hins polska* på förstämnd fiol.

Vid kaffet kom Edvin fram och skulle visa mig något. Ur sin väska plockade han stolt fram den nya CDn med 34 låtar spelade på silverbasharpa av fadern Sigurd. Inspelningarna är sedan 1957 och komp-letteras av Edvins fantastiska berättelse om Sigurds liv från det han bortauktionerades vid 3 års ålder (den tidens fattigvård) fram till han gick bort 21/7 –76. En eloge till Anders Rosén för hans arbete och initiativ till skivan.

Den andra halvtimmens underhållning innehåller idel gamla örhängen. Den finska *Skogsblommor* som påminner mig om de finska grabbar som kom över hit under kriget. Ett helt täjtag hade tagit sig över hit och sedan skickats till en skogsförläggning uppe i mina jämtländska hemtrakter. En av dem var spelman och lånade min fars dragspel på vilket han ofta spelade just *Skogsblommor* och *Säkkjärven polka*. Vidare spelades *Midnattsol över Pajala* av Carl och Eberhart Jularbo, den franska valsen *Virvelvind*, *Säkkjärven polka* i finskt tempo samt *Fiolen min* som avslutning.

En mycket trevlig eftermiddag bland glada spelmän och Sandvikenbor.

Gunnar Westlund

Ce där, en ny CD.

Nu finns den ute i handeln. ”*Silverbasharpa 1*” med Sigurd Holmberg, far till Edvin Holmberg i Sandviken. Det är en produktion av Anders Rosén på sitt skivbolag Huv (nr KRCD-27 Huv 2000). Skivan ingår i Anders serie ”Historical Recordings of Swedish Folk Music 4”. 34 låtar finns inklämda på CDn, vilken har ett mycket omfattande textkonvolut där Sigurds liv och musikaliska utveckling tecknas av sonen Edvin på ett mycket förnämligt sätt. Ett par fina bilder finns likaså med.

Låtarna är mestadels harplåtar från norra Uppland, men ett par stycken är från Gästrikland. En vals och en polska efter spelkamraten Härdelin från Valbo samt en vals efter Fiol-Pelle, ”Sista polskan”, ”Årsundaruschen” samt ”Gästrike gånglåt n” (Valbolåten).

Sammanfattningsvis otroligt vitalt silverbasharospel och en mycket fin levnadsteckning på Sigurd Holmberg.

En julklapp ? Ring Edvin 026-256127, han har nog några CDn till salu.

Ce där en ”gammal” CD.

För den som inte vet vad man ska hitta på i musikalisk väg till jul ber jag om att få påminna om en CD-utgåva från i våras. och medspelaren Anders Larsson. Gamla ”Gästrikelåtar och lite till” med och nyare gästrikelåtar i spänstigt samspel. superdragspelaren Gunnar Persson i Nor Ring Gunnar och beställ en. 0290-51024.

Till sist:

Tack för alla bidrag till tidningen. Redaktörsarbetet är roligt när texter och bilder ramlar in på detta sätt.

God Jul & Gott Nytt År   *önskar redaktionen*